

Győri Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.107/2023/4. szám

A felperes:

Felperes1 (tart.h.: intézet1, cím2)

A felperes jogi képviselője:

képviselő2 pártfogó ügyvéd (cím6)

Az alperes:

alperes1 (Cím1, cím7)

Az alperes jogi képviselője:

képviselő3 kamarai jogtanácsos (Cím1)

A per tárgya:

sérelemdíj

Az elsőfokú bíróság és fellebbezett határozatának száma:

Szombathelyi Törvényszék 28.P.20.147/2021/51.

A fellebbező és a fellebbezés sorszáma:

felperes 52. sorszámú beadványa

Ítélet

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000,- (kétszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

A 640.000,- (hatszáznegyvenezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

A pártfogó ügyvédi díj viselése a felperes terhére esik.

Az ítélettel szemben fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felülbírálat alapjául szolgáló releváns elsőfokú tényállás

[1] A felperes dátum1-től dátum2-ig fogvatartott volt az alperes település³i büntetés-végrehajtási intézetében (a továbbiakban: a BV intézet). A BV intézetbe való kerülése alatt a intézet²ában település¹ban tartózkodott dátum3-tól dátum4-ig.

[2] A felperes a BV intézetben orvosi vizsgálaton dátum5-én megjelent és azt panaszolta, hogy rosszul hall. Az orvos otoszkóppal megvizsgálta és a külső hallójáratát gyulladást diagnosztizált. Az orvosi protokoll előírásának megfelelően ennek kezelésére egy gyulladáscsökkentő kenőcsös, Phymafucortos csíkot helyezett a bal fülébe. A felperes két héttel később, június 14-én jelent meg újra az orvosnál azzal, hogy „a hallása jelenleg nincs meg”, vagyis nem hallott jól. Ekkor az orvos elrendelte a felperes külső szakrendelésen történő fül-orr-gégészeti vizsgálatát és ehhez időpont kérése iránt is intézkedett. Ez alkalommal a felperes kézfájdalmát is kezelte. Ezt követően a felperes június 21-én járt az orvosi rendelésen, amikor a kórházi fül-orr-gégészeti vizsgálat időpontja felől érdeklődött és tájékoztatták, hogy június 24. napjára kapott időpontot.

[3] dátum9-én a felperest kiszállították a intézet³ba fül-orr-gégészeti szakrendelői vizsgálatra. Itt megállapították, hogy a jobb oldalon ép a hallójárat. A bal oldalon külső hallójáratát gyulladást diagnosztizáltak. Megállapították, hogy a hallójárat beszűkült, benne törmelékes váladék van, de nyomásérzékenység és kóros váladékcsgorgás nincs, az orrgarat, a garat és nyak negatív, továbbá a bal oldalon az alsó szemhéj alatt kis ödéma található. A kórház Phymafucort kenőcsös csíkkal kezelte a felperes fülproblémáját és Curan Duo tableta antibiotikum szedését javasolta. A felperes külső hallójáratát gyulladása nem érintette a fül dobhártya mögötti belső részt, vagyis nem középfülgyulladás volt. Az ambuláns lap szerint a felperes gyermekkor óta rosszul hall bal fülével. A szakorvos javasolta későbbiekben hallásvizsgálat elrendelését. dátum10-én a BV intézet orvosa kontrollvizsgálatot is kért a kórháztól. Az audiológiai vizsgálatot dátum11-án végezték el, ahol hallásjavító készüléket javasoltak a felperesnek. A külső hallójárat gyulladása nem okoz halláskárosodást, a felperes halláskárosodása nem függ össze a külső hallójárat gyulladásával.

[4] A felperes a BV intézetbe való befogadásakor nem jelezte az orvosnak, hogy asztmapipára van szüksége. Amikor ezt később jelezte és kérte, akkor kapott asztmapipát.

[5] A felperesnek Ben-u-ron tablettára volt szüksége, ami egy vény nélkül kapható gyógyszer. Ezért a fogvatartottnak kell azt kérelmeznie és letéti pénze terhére kaphatja meg. A felperes a gyógyszert közgyógyellátás terhére kívánta igénybe venni. 2021. augusztusában kapott közgyógyellátási igazolványt, mivel korábban azt nem kérte. A BV intézet orvosa a gyógyszert megrendelte számára, ami dátum13-én érkezett az intézetbe és a szakápolók elkészítették az napi dátummal az átvételi elismervényt is. Mivel a felperes akkor szállításban volt, a gyógyszert a részére nem tudták átadni. Utánküldés sem történt, mert a felperes ideiglenes átszállítás alatt állt, ezért a gyógyszert csak a visszaérkezésekor tudta átvenni.

[6] A felperes 5 millió Ft összegű kártérítési igényt terjesztett elő a BV intézetben, melyben az egészségügyi ellátását panaszolta. A kártérítési eljárást dátum14-án elrendelték, de a határozatszám1. ált. számú határozattal az alperes a kártérítési igényt elutasította.

[7] A felperes az alperesi BV intézetben panaszt nem terjesztett elő. Panaszt a megyei Főügyészséghez nyújtott be, mely a határozatszám2/10. sz. iratban annak helyt adott. Rögzítette, hogy a felperesnek a BV intézetben település2ön 2019. április 9. napján elvégzett tüdőgyógyászati szakrendelésen asztmabetegséget megállapítottak meg és Ventolin inhalációs szuszpenziót, azaz asztmapipát írtak elő számára, melyet az alperesi BV intézet nem biztosított a felperesnek. Megállapította azonban, hogy a alperesi1be történő átszállítást követően a felperes Ventolin szuszpenzió tartására irányuló kérelmet nem terjesztett elő.

[8] A település2i Központi Kórház által 2019. április 9-én elrendelt asztmapipa használatot követően a felperes 8 hónapot más intézetekben töltött, majd 2019. december 16-tól 2020. január 6-ig az alperesnél volt, ekkor elszállították település3. Amikor mintegy két évvel a Ventolin pipa 2019. áprilisi kórházi előírását követően dátum1-én ismét település3 került, a felperes nem kérelmezte az asztmapipa tartását. 2021. március 1-től viszont kérelmére azt megkapta.

Kereset és védekezés

[9] A felperes végleges keresetében 8.000.000,- Ft sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest az élet, testi épség és egészséghez fűződő személyiségi joga megsértése miatt.

[10] Állítása szerint már dátum6-én felkereste a BV intézet orvosát a fülfájdalmi miatt, de a fülgyulladásra nem kapott ellátást, az orvos elzavarta őt. Ezt követően minden héten lement az orvoshoz, de egyszer sem kapott sem kezelést, sem gyógyszert. Csak dátum9-én került ki a Kórházba, tehát nem kapta meg időben a fülgyulladásra a szükséges ellátást. Mire kikerült a kórházba, a szeme és a homloka is bedagadt, a füléből véres váladék, genny folyt. Végül halláskárosodott lett és hallókészülékre szorul. Emellett arra is hivatkozott, hogy a Ben-u-ron nevű gyógyszert is későn, csak dátum13-én kapta meg, valamint asztmapipát sem biztosított az alperes a részére.

[11] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Tagadta, hogy semmilyen ellátást, gyógyszert nem kapott a felperes. Állítása szerint amikor megjelent orvosi rendelésen, minden esetben kapott ellátást, tájékoztatást, kezelést. Felelőssége nem áll fenn, mert megfelelő ellátást biztosított a felperes számára és megfelelően gondoskodott arról is, hogy szakorvosi rendelésen megjelenhessen. Hivatkozott arra is, hogy a felperes a panaszjogát nem merítette ki.

Az elsőfokú bíróság ítélete és indokai

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felperest kötelezte az alperes javára 400.000,- Ft perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a feljegyzett eljárási illetéket az állam viseli, a pártfogó ügyvéd díjának viselése a felperest terheli.

[13] Rögzítette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § a) pontja szerinti élet, testi épség és egészség mint személyiségi jog megsértése miatt a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján sérelemdíj követelhető a nem vagyoni sérelemért és a (2) bekezdés alapján a sérelemdíj fizetésre kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni. E körben utalt a Ptk. 6:519. §-ára, mely szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható.

[14] Rámutatott arra is, hogy a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget akkor lehet megállapítani, ha a kárt közhatalom gyakorlásával vagy annak elmulasztásával okozták, és a kár rendes jogorvoslással, továbbá közigazgatási perben nem volt elhárítható. Kifejtette, hogy közigazgatási jogkörben okozott kárnak az minősül, amely a közigazgatási szerv közhatalmi feladatainak gyakorlása során kifejtett szervezés-intézkedés körében megvalósult tevékenységgel vagy mulasztással okozati összefüggésben keletkezett (PK 52. állásfoglalás). Az ilyen kár megtérítését igénylő félnek azt kell bizonyítania, hogy a közigazgatási szerv jogellenes tevékenységével vagy mulasztásával okozati összefüggésben kára keletkezett és a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható.

[15] Kiemelte a jogvitával érintett időszakban hatályos, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) jogorvoslással kapcsolatos szabályai közül a 21. § (1) bekezdésre utalással, hogy a végrehajtásért felelős szerv intézkedése vagy döntése ellen, illetve annak elmulasztása miatt panasszal lehet fordulni a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez, melyet a (3) bekezdés szerint az intézkedés vagy a döntés közlésétől, illetve annak elmulasztásától számított 15 napon belül lehet előterjeszteni írásban vagy arról jegyzőkönyvet kell felvenni. A Bv. tv. 142. § (1) bekezdése alapján az elítélt a 21. § (3) bekezdése szerint panasszal annak a bv. intézetnek a parancsnokához fordulhat, ahol a döntés, az intézkedés vagy a mulasztás történt. A Bv. tv. 143. § (1) bekezdésére utalással pedig rögzítette, hogy az elítélt kárigényét – kivéve, ha szabadult – annál a bv. szervnél terjesztheti elő, ahol a kár bekövetkezett és a (2) bekezdés alapján a kártérítés iránti igényt határozattal kell elbírálni, amely ellen az elítélt a közléstől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül keresetet indíthat.

[16] Hangsúlyozta, hogy a közhatalom gyakorlásával okozott kártérítés és sérelemdíj iránti igénynél a rendes jogorvoslat igénybevételét illetően azt a hatósági eljárást kell figyelembe venni, amellyel összefüggésben a felperes kártérítés, sérelemdíj iránti igényét keresettel érvényesítette. Ha a büntetés-végrehajtás során szenved kárt, a Ptk-ban írt és megkövetelt rendes jogorvoslatnak a büntetés-végrehajtási szabályok szerinti panasz a megfelelője.

[17] Rámutatott, hogy a Bv. tv. 22. § a) pontja alapján az elítélt jogosult az egészségi állapotának megfelelő egészségügyi ellátásra, de a 121. § (1) bekezdés e) pontja szerint a szabadságvesztés végrehajtása alatt szünetel az elítélt joga a szabad orvosválasztáshoz.

[18] Kiemelte, hogy a büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartott elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak egészségügyi ellátásáról szóló 8/2014. (XII. 12.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § a) pontja alapján a bv. orvos a büntetés-végrehajtási intézet keretein belül a fogvatartottak gyógyító-megelőző alapellátását végzi. A bv. orvos további feladatait illetően ismertette, hogy az R. 9. § és 12. § (1)-(3) bekezdései alapján a bv. orvos beutalója alapján kell sürgősségi orvosi ellátást igénylő esetben a szakellátásra szoruló fogvatartottat a legközelebbi illetékes egészségügyi intézménybe szállítani, egyebekben amennyiben a fogvatartott olyan szakorvosi ellátásra szorul, amely a bv. intézetben nem biztosítható, őt járó- vagy fekvőbeteg szakellátásra ugyancsak a bv. orvos utalhatja be. A gyógyszereket illetően az R. 17. § (1)-(4) bekezdései alapján megállapította, hogy a bv. orvos határozza meg a szükséges gyógyszert, a gyógykezelés időtartamát, az ő engedélyével tarthat magánál gyógyszert a fogvatartott, mely engedély csak különösen indokolt esetben adható visszaélésre alkalmas gyógyszerek esetében.

[19] E jogszabályi rendelkezésekből arra következtetett, hogy a felperest nem illeti meg a szabad orvosválasztás joga, hanem a BV intézet bv. orvosa végzi számára az alapellátást. Ő lényegében olyan, mint a háziorvos. A bv. orvosi vizsgálaton azonban csak az alperes által meghatározott rend szerint, a fogvatartott kérelmére lehet részt venni, és a vizsgálat, a diagnózis, az alkalmazott terápia, illetve gyógyszerek a fogvatartott esetében is az egészségügyi dokumentációban rögzítésre kerülnek.

[20] Megítélése szerint az alperes a 22. sorszámú iratanyaggal megfelelően bizonyította, hogy a felperes mely napokon vett részt orvosi vizsgálaton, milyen probléma miatt kereste fel a BV intézet orvosát, melyet tanú3 és tanú5 tanúknak az alperesnél zajló orvosi vizsgálati rendről és szabályokról szóló vallomásaival is alátámasztottnak látott. E bizonyítékokkal szemben nem találta igazoltnak a felperes azon állításait, hogy a tényállásban rögzítetteken kívül más időpontokban is volt az orvosnál és azt sem, hogy a megjelenésekkor ellátatlanul távozott. A felperes egészségügyi iratanyaga ugyanis pontosan tartalmazza, hogy kezelést nyújtottak a felperesnek mindannyiszor, amikor megjelent orvosi vizsgálaton, és az alperesi orvos utalta be a Kórházba is szakellátásra, ahol a fül-orr-gégészeten a szakorvos megfelelő ellátást biztosított részére. A dátum9-én készült zárójelentés tartalmazza az ellátás leírását, az alkalmazott terápiát.

[21] A felperes nem tudta bizonyítani, hogy véres gennyváladék folyt a füléből, mert azt sem a bv. orvosi egészségügyi dokumentáció, sem a szakorvosi vizsgálaton készült ambuláns

kezelőlap és zárójelentés nem tartalmazta. Utóbbiakon viszont az is rögzítésre került, hogy a felperes gyermekkorától halláskárosodásban szenved. A felperes tanúk meghallgatására és a nevelési iratanyag beszerzésére irányuló bizonyítási indítványát az elsőfokú bíróság mellőzte, mert a tanúk idézési címét nem tudta bejelenteni, míg a 23-III. számú végzésben megadott határidőben nem jelölte meg, hogy a nevelési iratanyagból pontosan mely iratok beszerzését kéri.

[22] Az asztmapipával kapcsolatos keresetet illetően az elsőfokú bíróság tanú3 és tanú5 tanúk egybehangzó vallomásai alapján megállapította, hogy a felperesnek a BV intézetbe való befogadásakor nyilatkoznia kellett, milyen gyógyszerre van szüksége. Ekkor kellett volna az asztmapipát jeleznie, annak ellenére, hogy azt az iratanyaga tartalmazta. A csatolt ügyészégi irat is azt bizonyítja, hogy a felperes nem kérte asztmapipa kiadását a befogadásakor. Válasziratában a felperes maga is elismerte, hogy amint azt kérte, meg is kapta.

[23] A Ben-u-ron gyógyszer kiadásával kapcsolatos keresetet az elsőfokú bíróság azért találta megalapozatlannak, mert a csatolt iratban a felperes elismerte a gyógyszer átvételét. Az átvétel ugyan nem az iratban megjelölt időpontban történt, ám ennek oka az volt, hogy az alperes által bizonyítottan a felperes akkor a BV intézeten kívül tartózkodott és tanú3 tanú vallomása szerint nem vényköteles gyógyszer esetén az alperesnek továbbküldési kötelezettsége nem volt. Így a gyógyszer csak a BV intézetbe való visszatértekor volt ténylegesen átadható.

[24] A fentiek alapján a keresetet jogalapját tekintve megalapozatlannak minősítette, mivel a felperes nem bizonyított az alperes által tanúsított olyan jogellenes, felróható magatartást, ami a felperes megjelölt személyiségi joga megsértését okozta.

[25] Az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy a felperes a jogorvoslati jogát sem merítette ki, így keresete jogalapját tekintve emiatt is megalapozatlan. A keresetlevélhez csatolt kártérítési határozat ugyan utal a panasz előterjesztésére, de a panaszra vonatkozó iratanyagot a felperes nem csatolta. A nevelési anyagra vonatkozó bizonyítási indítvány elutasítása miatt pedig nem találta megállapíthatónak, abban található-e olyan panasz, ami a kártérítési határozat meghozatalát megelőzően került előterjesztésre. A nevelési iratanyag beszerzésének elmaradása a felperesnek felróható, mert határidőben nem nyilatkozott a bíróság felhívására.

[26] A felperes által az ügyészség felé benyújtott panaszt illetően az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az nem azonos a Bv. tv. szerinti panasz intézményével. Kifejtette, hogy nem tekinthető a Bv. tv. szerint előterjesztett panasznak az a kifogás vagy panasz, ami nem a BV parancsnokhoz és a meghatározott formában panaszként terjesztenek elő, hanem más hatósághoz (pl. ügyészséghez, ombudsmanhoz stb.) nyújtanak be.

Fellebbezés

[27] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával kereseti követelésének megítélését kérte.

[28] Álláspontja szerint megfelelő panaszt tett a BV intézetben, ami az elsőfokú eljárásban nem volt kérdéses és az elsőfokú bíróság ezt anyagi pervezetés körében sem jelezte. Az elsőfokú ítélet [78] bekezdésében maga is megállapítja, hogy panaszolta az egészségügyi ellátást. Az ügyészség is megállapította, hogy alapos a panasza, mert nem kapta meg gyógyszerét. Azt is megállapította ugyan, hogy szuszpenzió tartására irányuló kérelmet nem terjesztett elő, de ez szerintem nem azonos azzal, hogy jelezte-e azt, hogy kell neki a gyógyszer. Tudomása volt arról, hogy ezt kérnie kell, mivel évek óta fogvatartott és más intézetekben is kérte, de azokban meg is kapta.

[29] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást illetően előadta, nincs jelentősége annak, általában hogyan zajlik az egészségügyi problémák kezelése. Egyrészt ez nem jelenti, hogy a felperes esetében is így történt, másrészt a felperest sok panasza miatt nem szerették és szigorúbban kezelték. Szerinte fogvatartottként lehetetlen bizonyítani, hogy beérkezésekor mit mondott, hányszor járt orvosnál, kért engedélyt a felügyelőtől az orvosnál való megjelenésre, ha ez a BV intézet dokumentációjában nem kerül rögzítésre. A felperes által megjelölt tanúk viszont jelen voltak és írásban vallomást is tettek, amit szóban ugyanígy mondtak volna el. Véleménye szerint a közvetlenség elve ellenére a bíróság bármilyen bizonyítékot értékelhet. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az írásbeli vallomást nem vette figyelembe és ezt nem is indokolta, holott az alperes nem vitatta, hogy a nyilatkozatot aláíró személyek a felperes zárkatársai voltak és az ügyről tudomásuk lehet. Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság orvosszakértőt nem alkalmazott és ennek elmaradását ugyancsak nem indokolta.

[30] Az asztmapipát illetően hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság is megállapította, az alpereshez érkezésekor az már előírt gyógyszere volt, ami az átszállításával együtt érkezett irataiban szerepelt és befogadásakor kötelezően megvizsgálták. Tehát az alperesnek tudnia kellett, hogy van egy betegsége, amire gyógyszer van előírva. Szerinte, ha megfelelő lett volna a vizsgálata, akkor erre ki kellett volna térnie a vizsgálatnak és állította, hogy ő kérte is az asztmapipát, de az alperes nem megfelelő dokumentálása miatt ezt igazolni nem tudja. Előadta, hogy minden más bv. intézetben megkapta a gyógyszerét, így e tény is igazolja állítását, hiába kérte, nem kapta meg csak 1 hónappal később. Az alperes tehát 1 hónapig nem biztosította számára a szükséges, adott esetben életmentő gyógyszert.

[31] A másik gyógyszert illetően arra hivatkozott, hogy már az átszállítását megelőzően meg kellett volna kapnia, mert volt pénze és közgyógyellátási igazolványa, a szakorvos pedig felírta, így onnantól meg kellett volna kapnia.

[32] A fülbetegsége ellátatlanságát illetően arra hivatkozott, hogy a bv. orvos által háziorként nyújtandó alapellátás hiányát és a súlyos betegségét igazolja az is, hogy kiküldte szakorvoshoz és a szakorvos írta elő a csíkcserét, vagyis ott végezték el, amit az alapellátásban állítottak, hogy megkapta. Előadta, hogy nem várta el a bv. orvostól, hogy fejben tartsa, mikor kell visszamenni, de nem tudott hozzá visszajutni, ha pedig elment, nem foglalkozott vele. Az alperes is elismerte általánosságban, előfordulhat, hogy a fülészeti problémával jelentkező fogvatartott nem kap terápiát és gyógyszert a jelzett problémára. A felperessel már csak akkor foglalkozott, amikor a betegségének olyan jelei voltak, ami miatt külső szakorvoshoz kellett beutalni. Arra is hivatkozott, hogy a kóros fülváladékkal járó betegségét a BV intézetben is lehetett volna csíkozással gyógyítani, illetve arra gyógyszert előírni. Ez is azt támasztja alá, hogy a bv. orvos is úgy látta, bent nem tudja megfelelően

ellátni csíkozással és gyógyszerrel. De nem kezelte és amikor már annyira rossz volt az állapota, akkor utalta szakorvoshoz. Szerinte önmagában amiatt, hogy nem jól hall, egyéb komoly ok hiányában nem küldte volna ki szakorvoshoz, hiszen a bíróság is megállapította, hogy gyerekkora óta halláskárosodása van, amit az alperes is tudott. Az alperes által is elismerten már május végén, a felperes szerint május közepén jelentkezett a panaszával, de csak június közepén került ki a továbbra is fennálló tüneteivel és kapott a szakorvosnál ellátást. Orvosszakértői kérdés annak megállapítása, hogy miért állt fenn eddig a betegsége és ténylegesen kapott-e ellátást az alperesnél.

Fellebbezési ellenkérelem

[33] Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[34] Hivatkozott arra, hogy a fellebbezési eljárásban meg nem engedett új tényállítás a felperestől az, hogy őt nem szerették és szigorúbban kezelték. Emellett valótlán is, mivel az alperes okiratokkal és tanúkkal bizonyította, hogy az orvosi ellátás az orvosszakmai szabályoknak megfelelően ugyanúgy zajlott, mint a házi orvosi rendelőben. Az orvosnál való megjelenéseket illetően kiemelte, hogy okirattal igazolta, az orvosi rendelésen – a civil rendelőkhöz hasonlóan – papír alapú és elektronikus bejegyzés, ún. medikai eseménylista készült a jogszabályoknak megfelelően. Még az is rögzítésre kerül, ha a felperes kért vizsgálatot, de mégsem jelent meg. A csatolt medikai eseménylistával, valamint tanú3 orvos és tanú5 szakfőápoló tanúk vallomásával igazolta, hogy a felperes állításával szemben ténylegesen mely napokon és milyen problémával kereste fel a felperes az orvost, valamint ellátást kapott. Álláspontja szerint a fellebbezésben írtakkal ellentétben az elsőfokú bíróság az ítélet [33] pontjában indokolta a kért tanúk meghallgatásának elutasítását.

[35] Kiemelte, hogy a felperes a panaszjogát, mint elsődleges jogorvoslatot nem merítette ki, mert a Bv. tv. 21. § (1)-(7) bekezdéseinek megfelelő panaszt nem terjesztett elő az alperesnél. Az ügyésznek írt levele nem azonos a jogszabályban előírt panaszjog kimerítésével. Ha a felperes a büntetés-végrehajtás során szenved sérelmet, rendes jogorvoslatnak a Bv. tv. szerinti panasz felel meg.

[36] Az asztmapipát illetően rámutatott, hogy a felperes figyelmen kívül hagyja az ügyészségi irat azon lényeges megállapítását, mely szerint a felperes a FANY rendszer adatai alapján elmulasztott a BV intézetbe való beszállításakor a Ventolin tartására irányuló újabb kérelmet előterjeszteni. Ugyanis kizárólag orvos jogosult dönteni arról, hogy szükséges-e ennek vagy más gyógyszernek a rendelése. Hangsúlyozta, hogy egy nyugtató vagy szteroid tartalmú asztma pipa tartása veszélyes is, illetve visszaélésre is alkalmas lehet, valamint annak szükség szerinti alkalmazása miatt az orvos azt sem tudhatja, hogy éppen mennyi van még a fogvatartottnak belőle. Emiatt is mindenképpen a fogvatartottnak kérelmeznie és az orvosnak engedélyeznie kell. Kiemelte, hogy az asztmapipa használatát a felperesnek a település2i Központi Kórház még 2019. áprilisában írta fel és onnan nem is az alpereshez került. Elrendelést követően – egy rövid időtől eltekintve – csak mintegy 2 év múlva, dátum1-én került az alperes intézetébe. Ezért – az ügyészségi irat szerint is – kérelmeznie kellett volna az alperesnél, amin nem változtat az, hogy a felperesnek korábban más intézeti orvosok felírták. A felperes pedig maga is elismerte, hogy 2021. március 1-től az asztmapipát megkapta a kérelmét követően.

[37] A felperes egészségügyi ellátása vonatkozásában kifejtette, hogy a felperes az ellátás általános szabályaiból egyeseket kiragadva von le téves következtetéseket a saját egyedi, konkrét helyzetére.

[38] Rámutatott, hogy ugyan a fogvatartott előzményi iratai átszállításkor az új intézménybe valóban átkerülnek, ebből azonban helytelenül következtet arra a felperes, hogy az orvosnak automatikusan minden gyógyszert tovább kell elrendelni. Az orvosnak vizsgálnia kell azok indokoltságát, a betegnek pedig elő kell terjeszteni kérelmét, hogy mely gyógyszereket kívánja tovább használni, milyen tünetre, panaszra. A háziorvos sem írja fel az egyszer felírt gyógyszert automatikusan és indokolttság nélkül.

[39] Ellentmondásosnak tartotta a felperes azon érvelését, hogy ha megkapta volna az alperesnél az ellátást és nem lett volna nagyon beteg, akkor később nem küldték volna ki a szakorvoshoz, ahol csíkcserét írtak elő, azaz ott végezték el, amit alapellátásban kellett volna megkapnia. A jogszabályi rendelkezések szerint ugyanis az intézeti orvos csak alapellátást tud biztosítani. Ha szakorvosra tartozó ellátás szükséges vagy az alkalmazott terápián felül további panasz van, akkor kell szakorvoshoz küldeni a beteget. A felperes azonban kapott terápiát az intézetben, a csíkozást, majd továbbra is fennálló panasza nyomán utalták be szakorvoshoz. A szakorvos pedig ugyanazon terápiát, csíkozást látott indokoltnak, mint amit az intézeti orvos alkalmazott. A szakorvosi ambuláns lapon szereplő „csíkcseré” kifejezés éppen arra utal, hogy a csíkozás már az alapellátásban megtörtént. Ezt mind az intézeti ambuláns lap, mind a kórházi lap igazolja. Az intézeti orvos terápiája tehát megfelelő volt, két orvos egymástól függetlenül ugyanazon terápiát alkalmazta.

[40] Ugyancsak alaptalannak tartotta a felperes azon hivatkozását, előfordulhatott olyan, hogy kezelés nélkül elküldték a fogvatartottat a rendelésről. Kiemelte, hogy az orvos tanú egyrészt általánosságban és nem konkrétan a felperesről beszélt, nem mondta, hogy konkrétan a felperest küldték el. Másrészt csak arra az esetre vonatkozott az előadása, ha a fogvatartott által előadott tünet ellenére a vizsgálat semmilyen betegséget nem igazol. A felperest viszont okirattal is igazoltan fogadta, kezelte, szakorvosi rendelésre és kontrollra küldte.

[41] Valótlannak tartotta azon fellebbezésben is fenntartott állítást, hogy véres, gennyes váladék folyt a felperes füléből. Hangsúlyozta, hogy okirati bizonyítékként az intézeti és a kórházi lap is igazolja, hogy a felperesnél kóros váladékömlés nem volt.

[42] Tévesnek tartotta a fellebbezés azon hivatkozását is, hogy az intézeti orvos a hallása, illetve halláskárosodása miatt küldte kórházba. Az intézeti ambuláns lap igazolja, hogy az alperes külső hallójárat gyulladással kezelte és emiatt küldte kórházi szakrendelésre, és ott is ezzel kezelték. Az intézeti orvos csíkozást alkalmazott, majd amikor a felperes újból jelentkezett hogy még mindig panasza van, akkor szó szerint rögzítette a felperes panaszát („hallása nincs meg”), de a külső hallójáratgyulladásnak a kezelése érdekében és nem a hallása miatt kért szakorvosi vizsgálatot. A kórházi szakorvos is külső hallójáratgyulladást (otitis externa) állapított meg és azt kezelte. Hangsúlyozta, hogy ez egy szokványos, alapellátásra tartozó betegség, nem azonos a súlyosabb betegségnek minősülő középfülgyulladással.

Az ítéltábla döntése és indokai

[43] A fellebbezés nem alapos.

[44] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem, ellenkérelem keretei, azok korlátai – ideértve a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem indokait is – között bírálta felül. A fellebbezés tartalmát tekintve a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* és *c)* pontjai alapján a bizonyítékok okszerűtlen, hiányos mérlegelésére hivatkozással részben a tényállás módosítására, főként azonban a megállapított tények eltérő jogi minősítésére irányult.

[45] Az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg és értelmezte a büntetésvégrehajtás, mint közhatalmi tevékenység során a fogvatartott egészségügyi ellátásával kapcsolatosan felmerülő személyiségi jogsértés miatt támasztott sérelemdíj iránti igény elbírálásához alkalmazandó anyagi jogi jogszabályokat. Ezekre az ítéltábla csupán visszautal azzal, hogy a Bv. tv.143. §-a szerinti előzetes kártérítési eljárásra vonatkozó jogszabályi rendelkezésnek jelen esetben, azaz sérelemdíj iránti igénynél nem volt relevanciája a jelenleg irányadó bírói gyakorlat szerint (Kúria Pfv.III.20.421/2022/4. számú határozata indokolásának [28] bekezdése – BH2023. 157.).

[46] Lényeges, hogy a felperes igénye megalapozottságához a Ptk. 2:52. § (1)-(2) bekezdései alapján alkalmazandó Ptk. 6:548. § (1) bekezdése kettős (konjunktív) követelményt támaszt. Egyrészt a közhatalom gyakorlásával okozott jogsértés tényét, másrészt a rendes jogorvoslat kimerítését. A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján mindkét feltétel teljesülését megalapozó tények előadása és bizonyítása a felperest terhelte. Rámutat az ítéltábla, hogy mivel a felperes három jogsértő alperesi magatartásra alapította igényét (fülbetegség nem megfelelő ellátása, asztmapipa és Ben-u-ron gyógyszer nem megfelelő időben való biztosítása) mindhárom tekintetében külön-külön kell vizsgálni e két követelmény megvalósulását. A két törvényi feltétel együttes fennállásának követelményére tekintettel pedig az egyik hiánya önmagában megalapozatlanná teszi a felperes adott jogsértő magatartással kapcsolatban támasztott igényét, azaz a rendes jogorvoslati lehetőség igénybevételének elmulasztása kizárja a perbeli követelés érvényesítését, a jogsértés tényének további vizsgálata sem szükséges.

[47] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a büntetésvégrehajtás során elkövetett jogsértő intézkedés vagy mulasztás esetén a Bv. tv. 21. és 142. §-a szerinti panasz jogintézménye jogorvoslati lehetőséget biztosít a fogvatartott számára, melyet a BV intézet parancsnokához kell előterjeszteni és azt más hatósághoz (pl. ügyészség) benyújtott panasz nem helyettesítheti. Az ítéltábla rögzíti, hogy a kereset tárgyává tett mindhárom jogsértésről jellegét tekintve megállapítható, hogy a panasz a sérelem elhárítására alkalmas jogorvoslati eszköz lett volna.

[48] Alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy a panaszjog kimerítése az elsőfokú eljárásban nem volt kérdéses, illetve e körben az elsőfokú bíróság anyagi pervezetési kötelezettségét elmulasztotta. Az alperes ugyanis a perfelvételi tárgyaláson (13. sz. jkv.) és 15. sorszámú előkészítő iratában is részletesen kifejtette a panaszjog elmulasztásával

kapcsolatos védekezését, az elsőfokú bíróság pedig 13. sorszámú végzésével felhívta a felperest a bv parancsnok felé irányuló panasszal kapcsolatos perfelvételi nyilatkozatai megtételére, amelyre a felperes 14. sorszámú előkészítő iratában tett nyilatkozatot. A felperes tehát tisztában volt ennek jelentőségével és lehetősége volt perfelvételi nyilatkozatai megtételére. További anyagi pervezetésre nem volt szükség, a felek nyilatkozatainak jogi értékelése pedig az ítéletre tartozik.

[49] A Bv. tv. szerinti panasz, mint rendes jogorvoslat kimerítésének elmulasztását helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az asztmapipa és a Ben-u-ron gyógyszer késedelmes biztosítása miatti felperesi igény tekintetében.

[50] A más BV intézményben 2019. áprilisában előírt asztmapipát illetően a felperes a 2019. december 16-i alperesi BV intézetbe való beszállítást illetően kifogásolta az asztmapipa biztosításának hiányát és állította az elsőfokú eljárásban (14. sz. beadványa), hogy hónapokon keresztül egészen 2021. március 1-ig nem biztosította részére az alperes, azaz több hónapig fulladt. Ott tartózkodása azonban 2019. december 16-ól csupán 2020. január 6-ig tartott és csak 13 hónappal később, dátum1-én került az alpereshez vissza. A felperes – a perben igazoltan – e 2019-es mintegy 3 hetes időszakkal kapcsolatban élt jelzéssel 2020. március 5-én, amely azonban az ügyészségről szóló 2011. évi CLVIII. törvény 5. § (2) bekezdése szerinti kérelem volt a megyei Ügyészség felé. Ez nem minősül és nem helyettesíti a Bv. tv. 21. § és 140-142. §-ában meghatározott, a BV intézet parancsnokához – a mulasztástól számított 15 napon belül, formanyomtatványon – előterjesztendő panasznak. Az alperesi BV intézetbe dátum1-én történt újabb beszállítás vonatkozásában pedig nyilvánvalóan nem értelmezhető semmilyen fajta jogorvoslatként a mintegy 1 évvel korábbi 2020. márciusi – ügyészségi – beadványa. A Ben-u-ron gyógyszerrel kapcsolatos igényt illetően az állapítható meg, hogy azt még az ügyészségi kérelme sem sérelmezte, és nyilvánvalóan az ügyészségnél 2020. március 5-én benyújtott kérelmében nem is sérelmezhetette a 2021. évi alperesi BV intézetben való tartózkodása alatt, 2021. októberében elkövetettnek állított alperesi mulasztást.

[51] A felperes maga sem tett az elsőfokú eljárásban olyan állítást, hogy a fenti két gyógyszer biztosításának elmulasztásával kapcsolatban az alperesi BV intézet parancsnokához panasszal élt volna. A perfelvételi tárgyaláson (13. sz. jkv.) bírói kérdésre azt nyilatkozta, hogy csak abban a körben terjesztett elő panaszt, amit már csatolt. A 14. sorszámú beadványában is megerősítette, hogy dátum9-én nyújtott be panaszt a parancsnokhoz (ami nem áll rendelkezésére és augusztus 24-én elutasított a BV intézet) és június 23-án a keresetlevélhez már csatolt kártérítési igényt nyújtotta be, melyet a csatolt kártérítési határozattal utasított el az alperes. Ezek viszont egyértelműen nem a két gyógyszerrel, hanem a felperes harmadik igényével, azaz a fülbetegséggel kapcsolatosak.

[52] A fentiek alapján az ítéltábla megállapította, hogy a felperes a két gyógyszer biztosításával kapcsolatban állított sérelmei vonatkozásában a Bv. tv. szerinti panasszal nem élt, ezért elmulasztotta a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti rendes jogorvoslat igénybevételét. Ezért az alperessel szemben a közigazgatási jogkör gyakorlásával okozott személyiségi jogsértés miatti sérelemdíj perbeli érvényesítésének egyik törvényi feltétele nem valósult meg, így igénye már önmagában emiatt megalapozatlan. Ennek folytán magának az állított jogsértések tényének vizsgálata alapvetően szükségtelen. Csupán utal arra az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével

helyesen állapította meg, hogy a felperes az alperesnek felróható jogsértést sem tudott bizonyítani a két gyógyszer biztosításával kapcsolatban. A fellebbezésben írtakra csupán az alábbiakat jegyzi meg:

[53] Az asztmapipával kapcsolatban a felperes is elismerte, hogy az az orvos által kiadott gyógyszer tartási engedélyhez kötött, melyet kérnie kell. Az ügyészégi panaszához – a határozat indokolásából kitűnően – maga csatolta más BV intézetek által kiállított meghatározott időre (egyik 11 napra, a másik 30 napra) szóló gyógyszer tartási engedélyeit, vagyis ezek csak adott intézményre és időszakokra vonatkozhatnak. Emellett a beszerzett egészségügyi iratanyagban a 2021. februári 10-i befogadáskor kiállított irat két másik gyógyszert is feltüntet, mint a felperes által rendszeresen szedett gyógyszert. Az ezt követő 2021. február 25-i első orvosi vizsgálatra pedig csupán alvási problémákkal jelentkezett, melyre gyógyszert írtak fel és 15 hónapra engedélyt kapott erre az orvostól. Semmi nem támasztja tehát alá, hogy a felperes kérte volna a befogadáskor vagy közvetlen utána az asztmapipa felírását, sőt azt sem, hogy ténylegesen arra szüksége volt a sérelmezett időszakban.

[54] A Ben-u-ron gyógyszert illetően pedig a felperes elő sem adta, hogy azt mikor, mire kérte és az elszállítását megelőzően mikor kellett volna megkapnia. Az ítéltábla a beszerzett egészségügyi iratanyagból azt állapította meg, hogy 2021. október 14-én délután fejfájással kereste fel az orvost és közgyógyellátásra fájdalomcsillapítót kért és erre írták fel neki. Október 15-én pedig veseproblémával jelentkezett, aznap kórházba utalták és október 18-án délelőtt már a Büntetés-végrehajtási Egészségügyi Központba felvették, ahol november 22-ig kezelték. Kórházi felvételekor úgy nyilatkozott, hogy fejfájása nem volt. Egyebekben a kórházi ellátás keretében nyilván megkaphatta volna a gyógyszert, ha szüksége lett volna rá.

[55] A fülbetegséggel kapcsolatban a Bv. tv. szerinti panasz, mint rendes jogorvoslat kimerítésének elmulasztását illetően nem értett egyet az ítéltábla az elsőfokú ítélet megállapításával. A felperes ugyan valóban nem csatolta a 14. számú iratban tett állítása szerinti dátum9-i panaszt és azt elutasító BV határozatot. Ezt követően azonban indítványozta (17. sz. jkv.) a nevelési iratanyagának beszerzését arra, hogy mikor és milyen körben nyújtott be panaszt és annak mi lett az eredménye. Az elsőfokú bíróság 17-I. sorszámú végzésével meg is kereste az aktuális fogvatartó intézményt a teljes iratanyag megküldésére, amely annak nagy terjedelmére hivatkozással pontosítást kért. Az elsőfokú bíróság 23-III. sorszámú felhívására a felperes valóban nem nyilatkozott, ám a korábbi nyilatkozata és indítvány tartalma alapján legalább a 2021. júniusi fülbetegséggel kapcsolat panaszra vonatkozó iratok beszerzésére irányuló felperesi igény beazonosítható lett volna.

[56] Az ítéltábla azonban a rendelkezésre álló adatok alapján a panasz megtételének tényét és elutasát megállapíthatónak találta a csatolt kártérítési igény és azt elutasító kártérítési határozat tartalma alapján. A felperes 2021. június 23-án kelt kárigény bejelentő lapján egyértelműen bejelentette, hogy sérelmezi 1 hónapja fennálló orvosi ellátatlanságát középfül gyulladásával és szemének bedagadásával kapcsolatban. A csatolt kártérítési határozat indokolása pedig azt tartalmazza, hogy az egészségügyi ellátással kapcsolatosan dátum14-án került sor a kártérítési eljárás elrendelésére, de azt is rögzíti, hogy a felperes „panaszt a fenti ügyben terjesztett elő, amely elutasításra került”. Megállapítja, hogy a felperes a megfelelő terápiát megkapta és a kártérítési igény alaptalan, ezért azt elutasítja. Maga az alperesi határozat tartalmazza tehát, hogy a felperes a fülbetegség ellátásával

kapcsolatban panaszt terjesztett elő, amit elutasítottak. Az is kitűnik, hogy a panaszt és a kártérítési igényt az alperes külön kezelte és külön-külön elutasította.

[57] A fentiek alapján az ítéltábla megállapította, hogy a felperes a fülbetegsége ellátásával kapcsolatban állított sérelmei vonatkozásában a Bv. tv. szerinti panasszal élt, mely eredménytelen volt, ezért a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti rendes jogorvoslat kimerítésének törvényi feltétele teljesült. Ennek folytán szükséges az állított jogsértés tényének vizsgálata is.

[58] E körben az ítéltábla maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletében és az alperes fellebbezési ellenkérelmében a bizonyítékok értékelését illetően kifejtett érvekkel, melyekre visszautal. A felperes teljes intézeti egészségügyi dokumentációja, a kórházi iratok, a tanúvallomások és az ügy összes körülményének okszerű mérlegelésével állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes igény szerint biztosította az orvosi rendelésen való megjelenést, és szakszerű, a kórházi szakorvosi ellátásnak is megfelelő kezelésben részesült, szakorvosi kezelést biztosított a kórház által meghatározott időpontban.

[59] Arra helytállóan hivatkozott a felperes, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta indokolni az orvosszakértői bizonyítás mellőzését, ám ez az ügy érdemére nem hat ki. A rendelkezésre álló adatok mellett ugyanis sem a kezelés mikéntje, sem a betegség következményeit illetően nem volt olyan szakkérdés, amelynek tisztázáshoz szakértői bizonyításra lett volna szükség.

[60] Azt is alappal kifogásolta a felperes, hogy a zárvatársai írásbeli vallomása bizonyítékként való értékelésének elmaradását sem indokolta az elsőfokú bíróság. Az ítéltábla azonban annak figyelembevétele mellett sem tartotta a felperes által állított jogsértést megállapíthatónak. Egyrészt a polgári eljárásjog az írásbeli tanúvallomást nem ismeri el, az abban meg tett nyilatkozatoknak ezért eleve csekély bizonyító erőt lehet tulajdonítani. A dátum8-én kelt nyilatkozat tartalma pedig javarészt az iratokkal egyező, hisz azt rögzíti, hogy az egyik tanú 2-3 esetben volt a felperessel együtt az orvosnál; június 21-én is, de akkor valóban nem történt kezelés, mert a felperest a szakorvosi kórházi kezelésre való beutalásának időpontjáról tájékoztatták; megerősíti, hogy a felperes füle be van gyulladva, nem hall rá, 3 napja a szeme is be van gyulladva. Megjegyzendő, hogy véres, gennyes fülváladék csorgást e nyilatkozat sem tartalmaz. Azt pedig legfeljebb a felperestől tudhatják, hogy a felperes az orvosnál mikor, mit panaszolt, illetve egyáltalán nem kezelte őt, hisz az orvosi vizsgálat nem a többiek előtt történik. Ezen állítások viszont teljes egészében ellentétben állnak az orvosi dokumentációval.

[61] Mindezek alapján az alperessel szemben közigazgatási jogkör gyakorlásával okozott személyiségi jogsértés miatti sérelemdíj perbeli érvényesítésének a másik törvényi feltétele a fülbetegséggel kapcsolatban nem valósult meg, ezért a felperes igénye megalapozatlan.

[62] Az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az érdemben helyes elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[63] Az ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperes másodfokú elvesztességére tekintettel a Pp. 383. § (5) bekezdése alapján és a Pp. 364. §-ának utaló szabálya folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján határozott a felek másodfokú perkölségéről. Kötelezte a felperest az alperes javára a fellebbezési ellenkérelmében felszámított kamarai jogtanácsosi díj megfizetésére a 32/2003. (VIII. 23.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés *a*) pontja, az (5) bekezdése és 4. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján meghatározott összegben. Az elsőfokú bíróság által személyes költségmentességben részesített felperes által le nem rótt fellebbezési illeték az állam terhén marad a Pp. 102. § (6) bekezdés alapján. A felperes pártfogó ügyvédjének díját illetően a Pp. 101. (3) bekezdése alapján állapította meg, hogy viselésére a elvesztés felperes köteles.

Győr, 2023. december 6.

Dr. Maurer Ádám sk.

Dr. Zsitva Ágnes sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró